

Myšlenka a text

Proč mám za to, že se Platón mýlil, když sám vrchol filosofování viděl jako něco, co nelze svěřit psanému textu? Protože si vůbec neuvědomil, že myšlenka vyslovená, tj. vyjádřená zvuky, jimž je třeba porozumět, nemá ve skutečnosti žádnou podstatnou přednost před myšlenkou vyjádřenou znaky, písmeny, jimž je také zapotřebí porozumět. Rozdíl je pouze v tom, že jinak vnímáme mluvený, promlouvaný text než text pouze napsaný (nebo vytištěný): rozumět jazykovému projevu „živému“ se malé dítě učí mnohem dříve, než se může začít učit psát jednotlivé litery a zase je pak skládat při čtení. To ovšem zdaleka není všechno: při živém promlouvání stále intervenuje „řeč tělem“, tj. grimasy, postoj, gestikulace atd. Zejména však živý hlasový projev předpokládá živého posluchače, jakož i to, že takový posluchač rozmanitými způsoby dává najevo nebo alespoň prozrazuje (třeba nevolky), že rozumí a chápe, nebo že nerozumí, že ho to nezajímá či dokonce nudí apod. Avšak přece jen se musíme tázat: jsou tyto výhody živého slova (projevu) opravdu tak důležité pro náležité pochopení vysloveného (ať už tedy myšlenky vyslovené živě anebo v písemné či vytištěné formě)? Je myšlenka vyslovená hlasem nějak chráněnější nebo zabezpečenější oproti myšlence zakódované do psaných šifer?

(Písek, 120517-1.)